

Learning Disciplinary Behaviors of Undergraduate in 2004-2005 in PSU Faculty of Education

Phongsri Vanitsuppavong

Ph.D. (Educational Administration), Associated Professor,

Department of Educational Administration,

Faculty of Education, Prince of Songkla University

E-mail: vpongsri@bunga.pn.psu.ac.th

Abstracts

This study aimed to investigate general learning disciplinary status of undergraduates in the Faculty of Education, Prince of Songkla University (PSU), to compare learning disciplinary behaviors with gender; academic year; discipline, curriculum; and GPA, to rank learning disciplinary behavioral needs, and to collect environment conducive to learning. The research findings indicated that: Most of the undergraduates were from the three southern border provinces, female, took the University Direct Entrance Examination, and selected enrolling into the faculty for their first choices. Their academic achievements were good. According to Senge's learning concept, the undergraduates had all five topics of learning disciplinary behaviors in reality. With different gender, discipline, curriculum, and GPA, the students' learning disciplinary behaviors were not significantly different. However, the students' learning disciplinary behaviors, in academic year 2004 and 2005, were significantly different at the level of .05. Notably, in academic year 2004 the students' learning disciplinary behaviors were lower than the students' in 2005. As a matter of fact, the undergraduates in the faculty needed to

develop more learning disciplinary behaviors continuously as follows: personal mastery, systems thinking, mental models, team learning, and share vision. In addition, their needs to conduct learning conducive were learning resources both inside and outside the institute, systems thinking skill training, creation and maintenance of students' confidence in teaching professional and positive attitude to teacher-being.

Keywords: disciplinary behavior, Senge's learning concept, undergraduate, PSU faculty of education.

พฤติกรรมการมีวินัยในการเรียนรู้ของนักศึกษาระดับปริญญาตรี ปีการศึกษา 2547-2548 คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์

ผ่องศรี วาณิชย์ศุภวงศ์

Ph.D. (Educational Administration), รองศาสตราจารย์,
ภาควิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์
มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์
E-mail: vpongsri@bunga.pn.psu.ac.th

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสภาพทั่วไป และพฤติกรรมการมีวินัยในการเรียนรู้ของนักศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ เปรียบเทียบพฤติกรรมการมีวินัยตามตัวแปรเพศ ชั้นปี สายวิชา หลักสูตร และเกรดเฉลี่ย จัดลำดับความต้องการพัฒนาพฤติกรรมการมีวินัยในการเรียนรู้ รวมทั้งรวบรวมกิจกรรมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ ผลการศึกษา พบว่า นักศึกษาคณะศึกษาศาสตร์ส่วนใหญ่มีภูมิลำเนาในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ เป็นผู้หญิงเข้าศึกษาด้วยการสอบตรง และเลือกคณะศึกษาศาสตร์เป็นอันดับแรก มีผลการเรียนส่วนมากอยู่ในระดับดี มีพฤติกรรมการมีวินัยในการเรียนรู้ทั้ง 5 ประเด็นตามแนวคิดของเซงกี อยู่ในระดับเป็นจริงโดยภาพรวม นักศึกษาที่มีเพศ สายวิชา หลักสูตร และเกรดเฉลี่ยต่างกันมีพฤติกรรมการมีวินัยในการเรียนรู้ไม่แตกต่างกัน แต่นักศึกษาชั้นปีการศึกษา 2547 และ 2548 มีพฤติกรรมการมีวินัยที่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05 โดยนักศึกษาชั้นปีการศึกษา 2547 มีพฤติกรรมการมีวินัยน้อยกว่านักศึกษาชั้นปีการศึกษา 2548 นักศึกษามีความต้องการพัฒนาพฤติกรรมการมีวินัยในการเรียนรู้ตามลำดับ คือ การพัฒนาความรู้แห่งตน การคิดอย่างเป็นระบบ มีแบบแผนความคิด การเรียนรู้ร่วมกัน และการมีวิสัยทัศน์ร่วม นอกจากนี้ยัง มีความต้องการให้จัดกิจกรรมที่เอื้อต่อการเรียนรู้มากตามลำดับ คือ การจัดให้มีแหล่งเรียนรู้ทั้งภายในและภายนอกคณะ การฝึกทักษะกระบวนการคิดอย่างเป็นระบบ ปลูกฝังให้นักศึกษามีทัศนคติที่ดีต่อการเป็นครู รักและเชื่อมั่นในวิชาชีพครู

คำสำคัญ: การเรียนรู้ตามแนวคิดเซงกี, คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์, พฤติกรรมการมีวินัย, นักศึกษา

บทนำ

คณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ ได้จัดสัมมนา “ปฏิรูปการศึกษาไทย: วาระแห่งชาติ” เมื่อเดือนมีนาคม 2544 ได้เสนอวิกฤตการศึกษาไทย เกี่ยวกับคุณภาพ การศึกษาของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ทั่วประเทศ ในปี 2540 มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำกว่าร้อยละ 50 ของ คะแนนเต็มถึง 4 ใน 5 วิชา และนักเรียนชั้นมัธยมศึกษา ปีที่ 6 สอบได้คะแนนเกินร้อยละ 50 มีเพียงวิชาเดียว จากที่สอบทั้งหมด 8 วิชา ส่วนการประเมินการศึกษา ในระดับนานาชาติ มีข้อมูลชี้ชัดว่า การศึกษาไทยมี คุณภาพต่ำกว่าหลายประเทศในแถบเอเชีย เช่น ในการ แข่งขันโอลิมปิกวิชาการปี 2543 ประเทศเวียดนามมีผล การสอบในวิชาคณิตศาสตร์อยู่ในอันดับที่ 5 ของโลก ส่วน ประเทศไทยอยู่ในอันดับที่ 30 ทั้งนี้ นักเรียนไทยสามารถ ทำคะแนนได้ดีในข้อสอบแบบเลือกตอบที่ใช้ทักษะ พื้นฐานหรือข้อสอบที่ใช้ความจำ และอ่อนด้อยมากใน ข้อสอบที่ต้องใช้ความคิด การวิเคราะห์หรือต้องเขียน คำอธิบาย จากการวิเคราะห์ปรากฏการณ์ดังกล่าวสะท้อน ถึงปัญหาการจัดการศึกษาของไทยว่าการมุ่งเน้นการ ท่องจำมากเกินไปนั้น ทำให้นักเรียนไทยอ่อนเรื่องการคิด ขาดในเรื่องความคิดริเริ่มและการคิดวิเคราะห์ด้วยเหตุ ด้วยผล (ธีระ รุญเจริญ, 2545, 12-13)

ด้วยวิกฤตการศึกษาไทยดังกล่าว สำนักงาน คณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติในฐานะหน่วยงาน ด้านนโยบายการศึกษาของชาติ ได้ทำการศึกษาและ จัดทำร่างพระราชบัญญัติการศึกษาผ่านความเห็นชอบ ของสภาผู้แทนราษฎร เป็นพระราชบัญญัติการศึกษา แห่งชาติ พุทธศักราช 2542 เป็นกฎหมายใช้บังคับหน่วยงาน การศึกษาปฏิบัติตามตั้งแต่เดือนสิงหาคม พ.ศ. 2542 เป็นต้นมา พ.ร.บ. การศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 มีสาระ 9 หมวด หมวดที่มีความสำคัญ คือ หมวด 4 แนวการจัดการ การศึกษา ซึ่งเน้นกระบวนการเรียนรู้ที่ผู้เรียนเป็นสำคัญ การจัดการศึกษาดังกล่าวเป็นการปรับเปลี่ยนวัฒนธรรม การเรียนรู้ของคนไทยทั้งชาติ จากเดิมที่เน้นการถ่ายทอด การท่องจำ และการทำตามคำสั่งของครู มาเป็นการเน้น

การคิด และการปฏิบัติ โดยคำนึงถึงความแตกต่างระหว่าง บุคคล และการปลูกฝังให้ผู้เรียนรู้จักแสวงหาความรู้ ด้วยตนเอง ใฝ่รู้ใฝ่เรียน มีนิสัยรักการเรียนรู้ตลอดชีวิต

คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี เป็นสถาบันการศึกษาแห่งหนึ่งที่ต้อง ดำเนินการปฏิรูปการศึกษาตาม พ.ร.บ.การศึกษาแห่งชาติฯ อีกทั้งเป็นหน่วยงานทางการศึกษาที่มีพันธกิจในการ ผลิตครูและบุคลากรทางการศึกษา โดยสร้างสภาพแวดล้อม การเรียนรู้ให้นักศึกษาสามารถสร้างทักษะความเป็นครู แสวงหาความรู้ด้วยตนเอง พัฒนาระบบการเรียน การสอน ให้นักศึกษาสามารถคิดวิเคราะห์ สังเคราะห์แก้ปัญหา และบูรณาการความรู้ด้านต่าง ๆ รวมทั้งฝึกประสบการณ์ วิชาชีพให้นักศึกษาปฏิบัติงานอย่างมีประสิทธิภาพตาม มาตรฐานวิชาชีพครู จะเห็นได้ว่าคณะศึกษาศาสตร์จัด เป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ที่สำคัญในการผลิตและ ฝึกหัดครูที่จะไปเป็นครูต่อไป ดังนั้น การที่จะฝึกให้นักศึกษา สามารถไปพัฒนาผู้อื่นได้ ต้องเริ่มพัฒนาจากตัวเองก่อน ซึ่งองค์กรแห่งการเรียนรู้ ตามแนวคิดของเซงกี (Senge, 1990) คือ การฝึกให้บุคลากรในองค์กรมีวินัย 5 ประการ ได้แก่ ความรอบรู้แห่งตน (personal mastery) แบบแผน ความคิด (mental models) การคิดอย่างเป็นระบบ (systems thinking) วิสัยทัศน์ร่วม (share vision) และ การเรียนรู้ร่วมกัน (team learning)

การมีวินัยในตนเอง เป็นสิ่งสำคัญเบื้องต้นในการ ทำให้องค์กรแห่งการเรียนรู้ประสบความสำเร็จ ด้วยการ เริ่มพัฒนาตัวบุคคลให้มีความรอบรู้แห่งตน โดยการ เสริมสร้างนิสัยให้บุคคลเป็นผู้ใฝ่รู้ทั้งด้านความคิด วิทยาการและข้อมูลใหม่ ๆ อยู่ตลอดเวลาพร้อมกับนำ ข้อมูลความรู้เหล่านั้นมาพัฒนาปรับปรุงโครงสร้างความคิด และรับรู้ภาพลักษณ์โลกรอบตัวอย่างถูกต้องและเป็นจริง ทำให้เกิดแบบแผนทางความคิดและการคิดวิเคราะห์อย่าง เป็นระบบ ดังนั้น การมีวินัยระดับบุคคล จึงจำเป็นต้องมี การเรียนรู้ที่จะเปลี่ยนตนเองก่อน กล่าวคือ เกิดความรอบรู้ แห่งตน มีแบบแผนทางความคิด และการคิดอย่างเป็น ระบบ เมื่อสมาชิกในองค์กรมีวินัยระดับบุคคลแล้ว

เมื่อมาอยู่ร่วมกันในองค์กร จะทำให้เกิดการเรียนรู้ที่จะเปลี่ยนองค์กร หรือเป็นวินัยระดับทีม ซึ่งจะก่อให้เกิดการมีวิสัยทัศน์ร่วมกัน และการเรียนรู้ร่วมกัน ด้วยเหตุด้วยผลดังกล่าว นักศึกษาที่เข้ามาเรียนในคณะ ศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี เพื่อจะออกไปประกอบวิชาชีพครู หรือบุคลากรทางการศึกษา จึงต้องมีวินัยในการเรียนรู้ซึ่งประกอบด้วย ความรอบรู้ แห้งตน แบบแผนความคิด วิสัยทัศน์ร่วม การเรียนรู้ร่วมกัน และการคิดอย่างเป็นระบบ การศึกษาครั้งนี้ จึงต้องการตรวจสอบพฤติกรรมการณ์มีวินัยในการเรียนรู้ของนักศึกษา ตามแนวคิดองค์การแห่งการเรียนรู้ของเซงกี 5 ประการ ว่าเป็นอย่างไร และมีความต้องการในการพัฒนาพฤติกรรมการณ์มีวินัยในการเรียนรู้อย่างไรบ้าง นอกจากนี้ ผู้วิจัยยังต้องการศึกษานักศึกษาต้องการให้จัดกิจกรรมอะไรบ้าง ที่เอื้อต่อการเรียนรู้ เพราะข้อมูลเหล่านี้จะเป็นประโยชน์ต่อคณะศึกษาศาสตร์ในการปรับปรุงกิจกรรมการเรียนการสอนให้เหมาะสมมากขึ้น

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพทั่วไปและพฤติกรรมการณ์มีวินัยในการเรียนรู้ของนักศึกษา
2. เพื่อเปรียบเทียบพฤติกรรมการณ์มีวินัยในการเรียนรู้ของนักศึกษาที่จำแนกตามตัวแปรเพศ ชั้นปี สายวิชา หลักสูตร และเกรดเฉลี่ย
3. เพื่อจัดลำดับความต้องการพัฒนาพฤติกรรมการณ์มีวินัยในการเรียนรู้
4. เพื่อรวบรวมกิจกรรมที่เอื้อต่อการเรียนรู้

วิธีการศึกษา

การวิจัยนี้เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ศึกษา ได้แก่ นักศึกษาคณะศึกษาศาสตร์ ที่เรียนในหลักสูตรปริญญาตรี ปีการศึกษา 2547 และ 2548 ทั้งหลักสูตรการผลิตครู 5 ปี และหลักสูตรการผลิตบุคลากรทางการศึกษา 4 ปี จาก 13 สาขาวิชา จำนวน 617 คน คิดเป็นร้อยละ 50 ของประชากรทั้งหมด 1,234 คน ได้มาโดยวิธีการเทียบ

สัดส่วนให้กระจายทุกสาขาวิชา และทำการสุ่มนักศึกษาที่มีเวลาว่างและสะดวกในการตอบแบบสอบถาม

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย เป็นแบบสอบถาม 3 ตอน **ตอนที่ 1** สภาพทั่วไปของนักศึกษา เป็นแบบตรวจสอบรายการ จำนวน 23 ข้อ **ตอนที่ 2** พฤติกรรมการณ์มีวินัยในการเรียนรู้ แบ่งเป็น 2 ส่วน ส่วนแรก เป็นการประเมินพฤติกรรมการณ์มีวินัยในการเรียนรู้ของตนเอง 6 ระดับ ได้แก่ เป็นจริงที่สุด จริง ค่อนข้างจริง ค่อนข้างไม่จริง ไม่จริง และไม่จริงเลย ใน 5 ประเด็น คือ ความรอบรู้แห่งตน 14 ข้อ แบบแผนความคิด 14 ข้อ วิสัยทัศน์ร่วม 15 ข้อ การเรียนรู้ร่วมกัน 15 ข้อ และการคิดอย่างเป็นระบบ 11 ข้อ รวมทั้งหมด 69 ข้อ ส่วนที่ 2 ให้เรียงลำดับพฤติกรรมที่ทำได้มากที่สุด 3 อันดับในแต่ละประเด็น และระบุความต้องการให้คณะศึกษาศาสตร์จัดกิจกรรมที่เอื้อต่อการเรียนรู้อะไรบ้าง และ **ตอนที่ 3** จัดลำดับความต้องการพัฒนาพฤติกรรมการณ์มีวินัยในการเรียนรู้ทั้ง 5 ประเด็น โดยให้ระบุอันดับความต้องการเรียงจากมากไปหาน้อย 5 อันดับ

การตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ ได้ให้ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 คน ตรวจสอบความตรง แล้วนำไปทดลองใช้กับนักศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ 30 คน เพื่อหาค่าความเชื่อมั่น ตามวิธีการของครอนบัท (Cronbach, 1990) ได้ค่าความเชื่อมั่น ทั้งฉบับเท่ากับ 0.941 และรายประเด็นอยู่ระหว่าง 0.814-0.875 และเมื่อเก็บรวบรวมข้อมูล จำนวน 617 คน และวิเคราะห์ผลแล้ว ได้นำมาวิเคราะห์หาค่าความเชื่อมั่นซ้ำอีกครั้ง ได้ค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ 0.955 และรายประเด็นอยู่ระหว่าง 0.826-0.892

การวิเคราะห์ข้อมูลประกอบด้วย (1) สภาพทั่วไปของนักศึกษา การเข้าเรียนและการเรียนการสอน วิเคราะห์โดยการหาค่าจำนวนและร้อยละ เป็นรายข้อคำถาม (2) ระดับพฤติกรรมการณ์มีวินัยในการเรียนรู้ ทั้ง 5 ประการ วิเคราะห์หาค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ซึ่งใช้เกณฑ์สัมบูรณ์ในการแปลความหมาย ดังนี้ 6.00 - 5.50 = จริงที่สุด ; 5.49 - 4.50 = จริง ; 4.49 - 3.50 = ค่อนข้างจริง ; 3.49 - 2.50 = ค่อนข้างไม่จริง ; 2.49 - 1.50 = ไม่จริง ;

1.49 - 1.00 = ไม่จริงเลย (3) เปรียบเทียบพฤติกรรมการมีวินัยในการเรียนรู้ของนักศึกษา ตามตัวแปรต้น คือ เพศ ชั้นปี สายวิชา และหลักสูตร วิเคราะห์โดยการทดสอบหาค่าที่แบบกลุ่มตัวอย่าง 2 กลุ่มอิสระจากกัน และตัวแปรต้นคือ เกรดเฉลี่ย วิเคราะห์โดยการทดสอบหาค่าเอฟแบบการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (4) จัดลำดับพฤติกรรมการมีวินัยในการเรียนรู้ที่นักศึกษากระทำ ซึ่งเป็นลักษณะให้ระบุอันดับที่กระทำมากที่สุด 3 อันดับ วิเคราะห์โดยการกำหนดค่าถ่วงน้ำหนักของอันดับ 1-3 ให้เป็น 3-1 และคำนวณหาค่าความถี่สะสมของทั้ง 3 อันดับ (5) จัดลำดับความต้องการพัฒนาพฤติกรรมการมีวินัยในการเรียนรู้ ซึ่งเป็นลักษณะให้ระบุความต้องการมากที่สุด 5 อันดับ วิเคราะห์โดยการกำหนดค่าถ่วงน้ำหนักของอันดับ 1-5 ให้เป็น 5-1 และคำนวณหาค่าความถี่สะสมของทั้ง 5 อันดับ (6) ความต้องการให้คณะศึกษาศาสตร์จัดกิจกรรมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ วิเคราะห์โดยการสังเคราะห์เนื้อหากิจกรรมที่สำคัญ ตามแนวคิดของเซงกี 5 ประเด็น

ผลการศึกษา

1. สภาพทั่วไป นักศึกษาคณะศึกษาศาสตร์ส่วนใหญ่ เป็นผู้หญิงมากถึงร้อยละ 85.1 และศึกษาในสายศิลปศาสตร ในหลักสูตรที่เปิดสอนประเภท 5 ปี จำนวนนักศึกษาในปีการศึกษา 2548 มีมากกว่านักศึกษาในปีการศึกษา 2547 ร้อยละ 10.8 ส่วนใหญ่มีภูมิลำเนาอยู่ใน 5 จังหวัดภาคใต้ คือ ปัตตานี ยะลา นราธิวาส สงขลา และสตูล คิดเป็นจำนวนร้อยละ 72.3 จำแนกเฉพาะใน 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ ร้อยละ 49.4 และมาจากจังหวัดปัตตานีมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 26.4 นักศึกษาส่วนใหญ่ ร้อยละ 85 มีบิดา มารดาอยู่ด้วยกัน และไม่ได้รับทุน ทั้งการยกเว้นค่าเล่าเรียน และทุนจากคณะศึกษาศาสตร์ (ตาราง 1)

สำหรับการเข้าศึกษาในมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์วิทยาเขตปัตตานี ส่วนใหญ่นักศึกษาร้อยละ 50 สอบโดยวิธีการรับตรง และเลือกศึกษาในคณะศึกษาศาสตร์เป็นอันดับที่หนึ่ง ไม่เคยสอบเข้ามหาวิทยาลัยมาก่อน และไม่เคยเรียนพิเศษเพื่อเตรียมตัวสอบเข้าร้อยละ 90

ตาราง 1 จำนวนและร้อยละของนักศึกษาคณะศึกษาศาสตร์จำแนกตามสภาพทั่วไป

สภาพทั่วไปของนักศึกษา	จำนวน (617)	ร้อยละ (100)
1. เพศ		
ชาย	92	14.9
หญิง	525	85.1
2. ปีการศึกษา		
2547	275	44.6
2548	342	55.4
3. สายวิชา		
วิทยาศาสตร์	228	37.0
ศิลปศาสตร	389	63.0
4. หลักสูตร		
หลักสูตร 5 ปี	452	73.3
หลักสูตร 4 ปี	165	26.7
5. ภูมิลำเนา		
ปัตตานี	163	26.4
ยะลา	52	8.4
นราธิวาส	90	14.6

ตารางที่ 1 จำนวนและร้อยละของนักศึกษาคณะศึกษาศาสตร์ จำแนกตามสภาพทั่วไป (ต่อ)

สตูล	43	7.0
สงขลา	98	15.9
จังหวัดอื่น ๆ นอกเหนือ 5 จังหวัด	171	27.7
6. สถานภาพบิดา - มารดา		
บิดาและมารดาอยู่ด้วยกัน	521	84.4
บิดาหรือมารดาถึงแก่กรรม	55	8.9
บิดาและมารดาแยกกันอยู่	41	6.7
7. การยกเว้นค่าเล่าเรียน		
ไม่ได้รับยกเว้น	578	93.7
ได้รับยกเว้น	39	6.3
8. การรับทุนจากคณะศึกษาศาสตร์		
ไม่ได้รับ	563	91.2
ได้รับ	54	8.8

เคยใช้เครื่องคอมพิวเตอร์และใช้อินเทอร์เน็ตมาก่อนเข้าเรียนในมหาวิทยาลัย

ขณะที่ศึกษาในมหาวิทยาลัย นักศึกษาส่วนใหญ่เกินกว่าร้อยละ 50 จะซื้อหนังสือ ตำราในรายวิชาที่เรียนเกือบทั้งหมดเคยเข้าห้องสมุดเพื่อศึกษาค้นคว้าในรายวิชา รวมทั้งเข้าร่วมกิจกรรมต่างๆ ที่คณะจัด ส่วนการเตรียมตัว “ก่อน” เรียนในแต่ละรายวิชา นักศึกษาส่วนใหญ่ร้อยละ 65.5 จะทบทวนบทเรียนจากเอกสารที่อาจารย์แจกให้ และจากการบันทึกของตนเองและของรุ่นพี่ มีนักศึกษาเพียงร้อยละ 17.2 เท่านั้นที่ไม่เคยเตรียมตัวเลย และ “ภายหลัง” จากการเรียน นักศึกษาส่วนใหญ่จะทบทวนวิชาเรียนด้วยตนเอง และทบทวนกับกลุ่มเพื่อน คิดเป็นร้อยละ 61.7 และ 27.2 ตามลำดับ นักศึกษาที่ไม่เคยทบทวนหลังเรียนมีเพียงร้อยละ 6.2 นอกจากนี้ นักศึกษาร้อยละ 95 มีเอกสารประกอบการเรียนหรือตำรา ที่เป็นเอกสารคำสอนของอาจารย์และรุ่นพี่มอบให้ มีเพียงร้อยละ 16.2 ที่ซื้อตำราเรียนเอง ส่วนผลการเรียนในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2548 ของนักศึกษาทั้ง 2 ชั้นปี นักศึกษาส่วนมากร้อยละ 50 มีผลการเรียนอยู่ในระดับดี คือ เกเรดเฉลี่ยระหว่าง 2.50-3.49 รองลงมาอยู่ในระดับพอใช้ และระดับดีเยี่ยม ผลการเรียนดังกล่าวนี้มีทิศทางเช่นเดียวกับผลการเรียน

ในระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย (GPA สะสม) กล่าวคือ นักศึกษากลุ่มนี้ มีผลการเรียนระดับดี คิดเป็นร้อยละ 71.6 รองลงมาอยู่ในระดับพอใช้ และดีเยี่ยม ร้อยละ 20.6 และ 7.8 ตามลำดับ ไม่มีนักศึกษาที่มีระดับคะแนนต่ำกว่า 1.50

2. ระดับพฤติกรรมการณ์มีวินัยในการเรียนรู้ นักศึกษาคณะศึกษาศาสตร์มีระดับพฤติกรรมการณ์มีวินัยในการเรียนรู้ในภาพรวมเป็นจริง เมื่อพิจารณาเป็นรายประเด็น นักศึกษามีระดับพฤติกรรมการณ์มีวินัยในการเรียนรู้เป็นจริงทุกประเด็น ยกเว้นประเด็นแบบแผนความคิดที่มีพฤติกรรมในระดัปก่อนข้างจริง โดยพฤติกรรมการณ์ทบทวนเนื้อหาวิชาเรียนทั้งก่อนและหลังการเรียนทุกครั้ง และการรับทำแบบฝึกหัดหรือรายงานทันที โดยไม่ให้งานค้างคั่ง ยังมีพฤติกรรมน้อยกว่าข้ออื่นๆ (ตาราง 2)

3. เปรียบเทียบพฤติกรรมการณ์มีวินัยในการเรียนรู้ จำแนกตามตัวแปร เพศ สายวิชา หลักสูตร และเกรดเฉลี่ย ในภาพรวม นักศึกษามีพฤติกรรมไม่แตกต่างกัน แต่เมื่อเปรียบเทียบนักศึกษาในชั้นปี 2547 และ 2548 พบว่า ในภาพรวมนักศึกษามีพฤติกรรมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยนักศึกษาชั้นปี 2547 มีพฤติกรรมการณ์มีวินัยในการเรียนรู้เป็นจริงน้อยกว่านักศึกษาชั้นปี 2548 (ตาราง 3-7)

ตาราง 2 ระดับพฤติกรรมการณ์มีวินัยในการเรียนรู้ของนักศึกษาคณะศึกษาศาสตร์

พฤติกรรมการณ์มีวินัยในการเรียนรู้	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ
1. ความรอบรู้แห่งตน	4.78	0.488	เป็นจริง
2. แบบแผนความคิด	4.42	0.524	ค่อนข้างจริง
3. วิสัยทัศน์ร่วม	5.07	0.493	เป็นจริง
4. การเรียนรู้ร่วมกัน	4.89	0.513	เป็นจริง
5. การคิดอย่างเป็นระบบ	4.95	0.482	เป็นจริง
รวม	4.82	0.408	เป็นจริง

ตาราง 3 เปรียบเทียบพฤติกรรมการณ์มีวินัยในการเรียนรู้ของนักศึกษาคณะศึกษาศาสตร์ จำแนกตามเพศ

พฤติกรรม	ชาย		หญิง		ค่า t	Sig.
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.		
1. ความรอบรู้แห่งตน	4.76	0.436	4.79	0.497	-0.429	0.669
2. แบบแผนความคิด	4.45	0.492	4.42	0.530	0.504	0.615
3. วิสัยทัศน์ร่วม	5.02	0.541	5.07	0.485	-1.026	0.306
4. การเรียนรู้ร่วมกัน	4.81	0.538	4.90	0.507	-1.640	0.101
5. การคิดอย่างเป็นระบบ	4.86	0.505	4.97	0.476	-2.026	0.043
รวม	4.78	0.404	4.83	0.409	-1.061	0.289

ตาราง 4 เปรียบเทียบพฤติกรรมการณ์มีวินัยในการเรียนรู้ของนักศึกษาคณะศึกษาศาสตร์ จำแนกตามสายวิชา

พฤติกรรม	สายวิทยาศาสตร์		สายศิลปศาสตร์		ค่า t	Sig.
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.		
1. ความรอบรู้แห่งตน	4.79	0.467	4.78	0.501	0.106	0.915
2. แบบแผนความคิด	4.34	0.526	4.47	0.519	-2.792	0.005
3. วิสัยทัศน์ร่วม	5.10	0.466	5.05	0.508	1.100	0.272
4. การเรียนรู้ร่วมกัน	4.90	0.496	4.88	0.523	0.434	0.665
5. การคิดอย่างเป็นระบบ	4.91	0.494	4.98	0.473	-1.741	0.082
รวม	4.81	0.408	4.83	0.408	-0.618	0.537

4. ลำดับพฤติกรรมการณ์มีวินัยในการเรียนรู้ที่ให้นักศึกษากระทำมากที่สุด 3 อันดับ แยกเป็นรายประเด็น ดังนี้

4.1 ประเด็นความรอบรู้แห่งตน นักศึกษากระทำมากที่สุดตามลำดับ ได้แก่ ความมุ่งมั่นที่จะทำสิ่งที่คาดหวัง

ให้เป็นจริง ความพยายามสอบให้ได้คะแนนดีขึ้นทุกเทอม และการรู้ว่าต้องศึกษาหาความรู้ตลอดเวลาอย่างต่อเนื่อง

4.2 ประเด็นแบบแผนความคิด นักศึกษากระทำมากที่สุดตามลำดับ ได้แก่ เห็นด้วยว่า ห้องสมุดเป็นแหล่งค้นคว้าและหาคำตอบในสิ่งที่เรียนมาแล้วไม่เข้าใจ

ตาราง 5 เปรียบเทียบพฤติกรรมการณ์วินัยในการเรียนรู้ของนักศึกษาคณะศึกษาศาสตร์จำแนกตามหลักสูตร

พฤติกรรม	หลักสูตร 5 ปี		หลักสูตร 4 ปี		ค่า t	Sig.
	$\bar{x}$	S.D.	$\bar{x}$	S.D.		
1. ความรอบรู้แห่งตน	4.80	0.475	4.73	0.520	1.562	0.119
2. แบบแผนความคิด	4.39	0.503	4.51	0.571	-2.490	0.013
3. วิสัยทัศน์ร่วม	5.08	0.482	5.02	0.521	1.492	0.136
4. การเรียนรู้ร่วมกัน	4.88	0.513	4.90	0.512	-0.435	0.664
5. การคิดอย่างเป็นระบบ	4.94	0.481	4.98	0.483	-0.876	0.381
รวม	4.82	0.399	4.82	0.433	-0.161	0.872

ตาราง 6 เปรียบเทียบพฤติกรรมการณ์วินัยในการเรียนรู้ของนักศึกษาคณะศึกษาศาสตร์จำแนกตามเกรดเฉลี่ย

พฤติกรรม	< 1.50		1.50-2.49		2.50-3.49		> 3.49		F	Sig.
	$\bar{x}$	S.D.	$\bar{x}$	S.D.	$\bar{x}$	S.D.	$\bar{x}$	S.D.		
1. ความรอบรู้แห่งตน	4.96	0.643	4.71	0.545	4.82	0.453	4.77	0.505	2.136	0.094
2. แบบแผนความคิด	4.68	0.579	4.36	0.582	4.44	0.498	4.43	0.493	1.342	0.260
3. วิสัยทัศน์ร่วม	4.85	0.485	5.06	0.530	5.08	0.462	5.01	0.579	0.660	0.577
4. การเรียนรู้ร่วมกัน	4.83	0.551	4.85	0.526	4.91	0.502	4.87	0.542	0.677	0.566
5. การคิดอย่างเป็นระบบ	4.80	0.511	4.89	0.504	4.97	0.468	5.06	0.485	2.207	0.086
รวม	4.83	0.472	4.77	0.453	4.84	0.382	4.82	0.419	1.219	0.302

ตาราง 7 เปรียบเทียบพฤติกรรมการณ์วินัยในการเรียนรู้ของนักศึกษาคณะศึกษาศาสตร์ จำแนกตามชั้นปี

พฤติกรรม	2547 (ชั้นปีที่ 2)		2548 (ชั้นปีที่ 1)		ค่า t	Sig.
	$\bar{x}$	S.D.	$\bar{x}$	S.D.		
1. ความรอบรู้แห่งตน	4.71	0.483	4.84	0.485	-3.418	0.001
2. แบบแผนความคิด	4.38	0.532	4.45	0.516	-1.778	0.076
3. วิสัยทัศน์ร่วม	5.02	0.530	5.11	0.459	-2.245	0.025
4. การเรียนรู้ร่วมกัน	4.87	0.546	4.90	0.484	-0.906	0.365
5. การคิดอย่างเป็นระบบ	4.91	0.512	4.98	0.454	-1.888	0.060
รวม	4.77	0.426	4.86	0.389	-2.491	0.013

มีความมุ่งมั่นทำงานต่อจนสำเร็จ แม้ว่าเพื่อนร่วมงาน จะละวางงานที่ทำมาด้วยกัน และการขบคิดค้นวิธีการทำงานเพื่อให้ทำงานสำเร็จอย่างรวดเร็ว

4.3 ประเด็นวิสัยทัศน์ร่วม นักศึกษากระทำมากที่สุดตามลำดับ ได้แก่ มีความพึงพอใจที่ได้เข้าเรียนใน

สาขาวิชาที่เรียนอยู่ของคณะศึกษาศาสตร์ มีความยินดีที่จะประกอบวิชาชีพครู และมีความภูมิใจและรักสถาบัน

4.4 ประเด็นการเรียนรู้ร่วมกัน นักศึกษากระทำมากที่สุดตามลำดับ ได้แก่ การเข้าร่วมสนทนาในกลุ่มเพื่อน ๆ อย่างสม่ำเสมอเพื่อสร้างความสัมพันธ์อันดีต่อกัน

การยอมรับว่าเพื่อนทุกคนสามารถเป็นเพื่อนร่วมทีมได้ และการได้เรียนรู้จากการปฏิบัติงานอย่างเป็นกันเองในกลุ่มเพื่อน อีกทั้งความสามารถยืดหยุ่นความคิดเห็นของตนเองเมื่อเข้าใจและยอมรับความคิดเห็นของเพื่อน

4.5 ประเด็นการคิดอย่างเป็นระบบ นักศึกษากระทำมากที่สุดตามลำดับ ได้แก่ มีความคิดถึงความรับผิดชอบในงานที่ตนเองต้องทำร่วมกับเพื่อน ๆ เสมอ มีความรู้สึกละเอียดใจเมื่องานในส่วนที่รับผิดชอบไม่เสร็จทันเวลา และมีความเห็นด้วยว่างานกลุ่มจะสำเร็จได้ถ้างานที่ตนเองรับผิดชอบเสร็จ

5. ลำดับความต้องการพัฒนาพฤติกรรมกรมการมีวินัยในการเรียนรู้ ทั้ง 5 ประเด็น พบว่า นักศึกษามีความต้องการพัฒนาตนเองในการเรียนรู้มากที่สุดตามลำดับ ดังนี้ 1) การพัฒนาความรู้ 2) การคิดอย่างเป็นระบบ 3) แบบแผนความคิด 4) การเรียนรู้ร่วมกัน และ 5) การมีวิสัยทัศน์ร่วม

6. กิจกรรมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ พบว่า นักศึกษามีความต้องการให้คณะจัดกิจกรรมต่าง ๆ อย่างหลากหลายต่อการเรียนรู้มากที่สุดตามลำดับดังนี้ 1) จัดให้มีแหล่งการเรียนรู้ทั้งภายในและภายนอกคณะฯ เพื่อเสริมความรู้ที่สอดคล้องกับวิชาชีพครู 2) จัดกิจกรรมฝึกทักษะการเรียนการสอนให้มีกระบวนการคิดอย่างเป็นระบบ และมีแบบแผนความคิดในการทำงาน 3) จัดกิจกรรมที่เปิดโอกาสให้นักศึกษาสามารถแลกเปลี่ยนความรู้ร่วมกัน และปลูกฝังให้นักศึกษารักษาและเชื่อมั่นในวิชาชีพครู เป็นการสร้างทัศนคติที่ดีต่อการเป็นครู 4) จัดกิจกรรมร่วมกันระหว่างนักศึกษาในสาขาเดียวกัน ต่างสาขาวิชา และต่างคณะ 5) จัดกิจกรรมฝึกทักษะกระบวนการคิดอย่างเป็นระบบ ส่งเสริมให้นักศึกษาคิดแก้ปัญหา คิดทำงานอย่างมีระเบียบแบบแผน

อภิปรายผล

1. สภาพทั่วไป

นักศึกษาคณะศึกษาศาสตร์ ส่วนใหญ่เป็นผู้หญิง ศึกษาในสายศิลปศาสตร ศึกษาระดับปริญญาตรี 5 ปี และมีภูมิลำเนาอยู่ในจังหวัดปัตตานี ยะลา นราธิวาส สงขลา และสตูล มากถึงร้อยละ 72.3 จากจังหวัดปัตตานีมากที่สุด

ส่วนใหญ่มีครอบครัวที่พ่อแม่อยู่ด้วยกัน และไม่ได้รับทุนการยกเว้นค่าเล่าเรียนจากมหาวิทยาลัย หรือจากคณะศึกษาศาสตร์ เหตุที่เป็นเช่นนี้เนื่องจาก คณะศึกษาศาสตร์ เป็นคณะที่ผลิตบุคลากรเพื่อไปเป็นครูสอนหนังสือหรือทำงานในแวดวงการศึกษา และหลักสูตรประเภท 5 ปี เป็นหลักสูตรที่ศึกษาสำเร็จแล้วจะได้เป็นครูที่มีวิชาชีพ และมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ตั้งอยู่ในจังหวัดปัตตานี ได้เปิดโอกาสให้ผู้สนใจวิชาชีพทางการศึกษา ได้เข้าศึกษาในสถาบันใกล้เคียงบ้าน อยู่กับครอบครัวที่อบอุ่นมีพ่อแม่อยู่ด้วยกัน ทำให้สามารถส่งเสียให้นักศึกษาได้เรียนในคณะศึกษาศาสตร์ โดยไม่ต้องอาศัยแหล่งทุนอื่น

สำหรับการเรียน พบว่า ส่วนใหญ่นักศึกษาเลือกศึกษาในคณะศึกษาศาสตร์เป็นอันดับหนึ่ง โดยวิธีการรับตรง และไม่เคยเรียนพิเศษเพื่อเตรียมตัวสอบเข้ามหาวิทยาลัย ส่วนใหญ่เคยใช้เครื่องคอมพิวเตอร์มาก่อนขณะที่ศึกษาในมหาวิทยาลัย นักศึกษาเกือบทั้งหมดเคยเข้าห้องสมุดเพื่อศึกษาค้นคว้าวิชาที่เรียน เข้าร่วมกิจกรรมต่าง ๆ ที่คณะจัด และจะทบทวนบทเรียนจากเอกสารที่อาจารย์แจกให้ รวมทั้งจากการบันทึกเอง การทบทวนวิชาเรียนจะทบทวนด้วยตนเอง เป็นการแสดงให้เห็นว่า นักศึกษาที่เลือกเรียนคณะศึกษาศาสตร์ มีความตั้งใจจะประกอบอาชีพครู และมีความพยายามเรียนรู้ด้วยตนเอง โดยเฉพาะการใช้เครื่องคอมพิวเตอร์ที่โรงเรียนมัธยมศึกษาได้เปิดสอนให้นักเรียนได้เรียนรู้ อันเป็นส่วนหนึ่งที่นักเรียนสามารถค้นคว้าหาข้อมูล และศึกษาด้วยตนเอง อีกทั้ง ยังตระหนักได้ว่า แหล่งการเรียนรู้ส่วนหนึ่งจะได้จากห้องสมุด และการทำกิจกรรมร่วมกัน สอดคล้องกับการเรียนการสอนที่เน้นพัฒนาทักษะกระบวนการด้วยการสืบสอบและแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง และทำงานเป็นกลุ่ม ซึ่งเป็นรูปแบบหนึ่งของการเรียนการสอน (ทิศนา ชัมมณี, 2546)

2. พฤติกรรมกรมการมีวินัยในการเรียนรู้

นักศึกษาคณะศึกษาศาสตร์ มีพฤติกรรมกรมการมีวินัยในการเรียนรู้ตามแนวคิดของเซงกี รวม 5 ประเด็น อยู่ใน

ระดับเป็นจริง สอดคล้องกับงานวิจัยของวีระพล อมรปิยะฤทธิ์ (2546) ที่ศึกษาการรับรู้ความเป็นองค์กร เรียนรู้ของครูในสถาบันการอาชีวศึกษากรุงเทพมหานคร พบว่า ครูในสถาบันการศึกษามีการรับรู้ความเป็นองค์กร เรียนรู้ในภาพรวมอยู่ในระดับสูง ทั้งนี้ เนื่องจากคณะ ศึกษาศาสตร์ ได้ให้ความสำคัญแก่ผู้เรียน ที่จะ เป็นแม่พิมพ์ของชาติในอนาคต ได้ค้นคว้าหาความรู้ สร้างบรรยากาศวิชาการ ปรับปรุงสถานศึกษาให้เป็นแหล่ง เรียนรู้มีอุปกรณ์การเรียนการสอนที่ทันสมัย เช่น ห้อง ปฏิบัติการคอมพิวเตอร์ ห้องเรียนเสมือนการสื่อสาร ทางอินเทอร์เน็ต เป็นต้น ดังที่ สถิต วงศ์สุวรรณ (2544) กล่าวว่า สถานศึกษาควรคำนึงการจัดสภาพ สิ่งแวดล้อม บรรยากาศในสถานศึกษา ในห้องเรียนให้สะอาด มีความ เป็นกันเกรงระหว่างผู้เรียนและผู้สอน รวมทั้งสถานศึกษา ควรส่งเสริมการจัดกิจกรรมที่เป็นประโยชน์ กิจกรรมที่ สร้างสรรค์ ส่งเสริมพัฒนาทางกาย สติปัญญา อารมณ์ และสังคม อันเป็นบทบาทหนึ่งในการเสริมสร้างวินัยและ บุคลิกภาพของผู้เรียน

จากผลการวิจัยเป็นรายประเด็น นักศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มีพฤติกรรมการณ์มีวินัยในการเรียนรู้ ในประเด็นความรอบรู้แห่งตน การมีวิสัยทัศน์ร่วม การเรียนรู้ร่วมกัน และการคิดอย่างเป็นระบบ อยู่ในระดับ เป็นจริง ยกเว้น ประเด็นแบบแผนความคิด ที่มีพฤติกรรม ก่อนข้างจริง โดยพฤติกรรมการณ์ทบทวนเนื้อหาวิชาเรียน ทั้งก่อนและหลังการเรียนทุกครั้ง และพฤติกรรมการณ์ รับผิดชอบต่อรายวิชาที่โดยไม่มีงานค้างค้ำ ยังมีน้อย ทั้งนี้ อาจเนื่องมาจากนักศึกษาบางส่วนจะ ทบทวนก่อนหรือหลังการเรียนเพียงอย่างเดียวอย่างหนึ่ง ด้วยระยะเวลาการเรียนรายวิชาจะมีคาบติดต่อกัน อีกทั้ง นักศึกษาชั้นปีที่ 1 และ 2 จะมีรายวิชาที่ต้องเรียนจำนวน มากกว่านักศึกษาชั้นปีที่ 3 และ 4 ส่วนการทำรายงาน ไม่สามารถทำได้ทันที อาจเนื่องมาจากกระบวนการเรียน การสอนเกือบทุกรายวิชาจะให้นักศึกษาทำแบบฝึกหัด และรายงานทั้งของตนเองและของกลุ่ม ดังนั้น การจัด เรียงลำดับการทำงานจะยึดตามกำหนดเวลาการส่งงาน

ที่ระบุไว้ งานบางชิ้นจึงยังไม่ต้องรีบทำส่งทันที ทำให้นักศึกษาเกิดกลยุทธ์การเสริมสร้างองค์การการเรียนรู้ (วีระวัฒน์ ปัทมิตามัย, 2544) ในประเด็นรู้จักวิธีการเรียน มีทักษะในการวินิจฉัย และส่งเสริมการทำงานเป็นทีม ให้ สมาชิกคิดทำอย่างเป็นระบบ

3. เปรียบเทียบพฤติกรรมการณ์มีวินัยในการเรียนรู้ นักศึกษาที่มีเพศ รายวิชา หลักสูตร และเกรดเฉลี่ย ต่างกัน มีพฤติกรรมการณ์มีวินัยในการเรียนรู้ไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ ทั้งนี้ อาจเนื่องจาก กระบวนการเรียนการสอนของอาจารย์ผู้สอน มีหลักวิธี การสอนเป็นไปในทิศทางเดียวกัน มีการจัดทำแผนการสอน แจกให้นักศึกษารับทราบกระบวนการเรียนการสอนทุกวิชา มีการชี้แจงก่อนการเรียน และมีการอัดสำเนาเนื้อหาการสอน แจกให้ คณะฯ มีงบประมาณตั้งไว้สำหรับการจัดทำ เอกสารประกอบการสอน และการจัดกิจกรรมต่างๆ อีกทั้ง ยังปฏิบัติต่อนักศึกษาชายและหญิง โดยคำนึงถึงความ เสมอภาค นักศึกษาทุกคนมีสิทธิ์และเสรีภาพในการเข้าร่วม กิจกรรมและกระบวนการเรียนการสอนเท่าเทียมกัน เมื่อประพฤติปฏิบัติตามระเบียบวินัยที่คณะฯ กำหนดไว้ นักศึกษาสามารถควบคุมบังคับตนเองให้ดำรงชีวิตอยู่ใน สังคมอย่างมีความสุข ดังความหมายวินัยในตนเองของ กองการวิจัยการศึกษา (2542) ที่ได้ศึกษาศักยภาพของเด็ก ไทยว่า เป็นพฤติกรรมที่แสดงออกของบุคคลตาม แบบแผนกฎเกณฑ์ที่พึงประสงค์ของสังคม อันจะนำไปสู่การ ดำเนินชีวิตอย่างมีความสุข ได้แก่ ตรงต่อเวลา วางแผน ใช้ เวลาในการทำงานและการดำเนินชีวิต ปฏิบัติตาม กฎระเบียบของหมู่คณะ เคารพกติกาของสังคม ประพฤติตน เสมอต้นเสมอปลาย ซื่อสัตย์ต่อตนเองและผู้อื่น

ในขณะที่เดียวกันผลวิจัย พบว่า นักศึกษาชั้นปี 2547 และ 2548 มีพฤติกรรมการณ์มีวินัยในการเรียนรู้แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยนักศึกษาชั้นปี 2547 มีพฤติกรรมการณ์มีวินัยในการเรียนรู้เป็นจริงน้อยกว่า นักศึกษาชั้นปี 2548 ทั้งนี้ อาจเนื่องมาจาก นักศึกษาในชั้นปี 2548 เป็นนักศึกษาชั้นปีที่ 1 เข้าศึกษาในมหาวิทยาลัย ยังอยู่ในกระบวนการปรับพฤติกรรมการณ์เรียนจากระบบ

การเรียนในโรงเรียนมัธยมศึกษามาเป็นระบบการเรียนในมหาวิทยาลัย ทำให้นักศึกษามีความวิตกกังวลและต้องขวนขวายหาความรู้ด้วยตนเองมากกว่าเดิม เป็นขั้นตอนที่ตนเองต้องศึกษากระบวนการเรียนตามรูปแบบการเรียนในมหาวิทยาลัย ซึ่งเป็นการเรียนที่ต้องมีความรับผิดชอบในตนเอง ต้องเข้าเรียนตามกำหนดเวลา ต้องวางแผนการเรียนด้วยตนเอง และที่สำคัญอีกประการหนึ่ง คือ ผลการศึกษาในปีแรกจะบ่งบอกถึงสถานภาพความเป็นนักศึกษา กล่าวคือ มหาวิทยาลัยจะจำแนกสถานภาพนักศึกษาตามผลการศึกษาในทุกภาคการศึกษาปกติ โดยนักศึกษาที่ได้แต่มีระดับคะแนนเฉลี่ยสะสมตั้งแต่ 2.00 ขึ้นไป จะเป็นนักศึกษาปกติสามารถเรียนปีต่อไปได้ แต่นักศึกษาที่ได้แต่มีระดับคะแนนเฉลี่ยสะสมต่ำกว่า 2.00 จะเป็นนักศึกษานอกระบบหรือพินิจ สามารถอยู่ในภาวะรอพินิจได้ 3 ครั้ง และจะพ้นสภาพการเป็นนักศึกษาเมื่อได้รับคะแนนเฉลี่ยสะสมต่ำกว่า 2.00 ในภาคการศึกษาปกติถัดไป หลังจากได้รับภาวะรอพินิจครั้งที่ 3 (มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์, 2547, 18) จึงน่าจะเป็นสาเหตุหนึ่งที่นักศึกษาในปีแรกต้องขยัน และทำคะแนนการเรียนให้อยู่รอดได้ในมหาวิทยาลัย ในทางกลับกัน นักศึกษาชั้นปี 2547 เป็นนักศึกษาชั้นปีที่ 2 สามารถปรับตัวได้และเรียนรู้มากขึ้นจากประสบการณ์ที่ได้ศึกษามาหนึ่งปี แม้ว่าพฤติกรรมการณ์มีวินัยในการเรียนรู้ของนักศึกษาทั้ง 2 ชั้นปีจะแตกต่างกัน แต่วินัยในการเรียนรู้ของนักศึกษาทั้งสองชั้นปีมีพฤติกรรมอยู่ในระดับที่เป็นจริงระดับเดียวกัน

4. ลำดับพฤติกรรมการณ์มีวินัยในการเรียนรู้

นักศึกษาคณะศึกษาศาสตร์ มีพฤติกรรมการณ์มีวินัยที่กระทำมากที่สุด 3 อันดับ แยกตามประเด็น ดังนี้

4.1 ประเด็นความรอบรู้แห่งตน นักศึกษามีความมุ่งมั่นที่จะทำในสิ่งที่คาดหวังให้เป็นจริง มีความพยายาม สอบให้ได้คะแนนดีขึ้นทุกเทอม และการที่รู้ว่าต้องศึกษาหาความรู้ตลอดเวลาอย่างต่อเนื่อง เป็นการประพฤติปฏิบัติที่สอดคล้องกับ พ.ร.บ.การศึกษาแห่งชาติ ที่สถานศึกษาให้ความสำคัญกับผู้เรียน โดยกำหนดว่า "การจัดการศึกษาต้องยึดหลักว่าผู้เรียนทุกคนมีความ

สามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้และถือว่าผู้เรียนมีความสำคัญที่สุด กระบวนการจัดการศึกษาต้องส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาตามธรรมชาติและเต็มตามศักยภาพ" อีกทั้งเป็นไปตามพฤติกรรมการณ์การเรียนรู้ของ Skinner (อ้างอิงใน จิราภา เต็งไตรรัตน์ และคณะ, 2547, 5) ที่กล่าวว่า การเรียนรู้สิ่งใหม่ ๆ จากการปฏิบัติโดยมีปัจจัยแรงเสริมจะทำให้พฤติกรรมการณ์เรียนรู้เปลี่ยนแปลงไป ดังนั้น นักศึกษาที่มีโอกาสได้เข้ามาศึกษาในคณะศึกษาศาสตร์ เป็นเวลา 1 ปี จึงมีประสบการณ์การเรียนรู้ด้วยตนเอง และรู้ว่าควรทำเช่นใดจึงจะไปถึงเป้าหมายที่ตนมุ่งหวังไว้ และทุกคนก็มีความหวังที่จะประพฤติปฏิบัติตนในการเรียนรู้ด้วยตนเองจากแหล่งเรียนรู้ต่าง ๆ ที่สถานศึกษาจัดให้

4.2 ประเด็นแบบแผนความคิด นักศึกษาเห็นด้วยว่าห้องสมุดเป็นแหล่งค้นคว้าและหาคำตอบในสิ่งที่เรียนมาแล้วไม่เข้าใจ มีความมุ่งมั่นทำงานต่อจนสำเร็จ แม้ว่าเพื่อนร่วมงานจะละวางงานที่ทำมาด้วยกัน และการขอความคิดเห็นวิธีการทำงานเพื่อให้ทำงานสำเร็จอย่างรวดเร็ว แสดงว่า นักศึกษามีความคิดในการเรียนรู้ด้วยตนเอง และรู้ว่าจะไปหาความรู้ได้จากแหล่งเรียนรู้ เช่นห้องสมุด ทั้งนี้อาจเนื่องมาจาก ผลการจัดกระบวนการเรียนรู้จากแหล่งเรียนรู้ชุมชน และธรรมชาติในสถานศึกษาระดับมัธยมศึกษา ที่ทุกหน่วยงานพยายามสนับสนุน และรณรงค์ให้มีการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ เน้นจัดแหล่งการเรียนรู้ที่หลากหลาย ใช้ทั้งเทคโนโลยีและสื่อการเรียนรู้ที่พัฒนาอย่างรวดเร็วและสะดวกใช้ การสืบค้นข้อมูลจากอินเทอร์เน็ต การติดต่อสื่อสารด้วยคอมพิวเตอร์ สามารถกระทำได้ง่ายและรวดเร็ว สิ่งดังกล่าวนี้จะติดตั้งไว้ในห้องสมุด อีกทั้งกระบวนการเรียนในระดับมหาวิทยาลัย โดยเฉพาะศาสตร์ทางการศึกษามีหลายรายวิชาที่เน้นการทำงานเป็นกลุ่ม ดังนั้น ความรับผิดชอบร่วมกัน และการทำงานให้สำเร็จตามกำหนดเวลา เป็นสาเหตุหนึ่งที่ทำให้ผู้เรียนต้องวางแผนความคิด และจัดลำดับการทำงานเพื่อให้งานบรรลุตามเป้าหมาย ผู้เรียนเหล่านี้ในอนาคตจะเป็นบุคคลสำคัญที่จะทำให้เกิด

กระบวนการเรียนการสอน หรืออาจกล่าวได้ว่า ผู้เรียนเหล่านี้จะเป็นครูหรือบุคลากรทางการศึกษาที่จะทำให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ตามที่หลักสูตรกำหนดไว้ ดังที่พนม พงษ์ไพบูลย์ (2543) ได้กล่าวถึงความสำคัญของครูไว้ว่า ในการจัดกระบวนการเรียนรู้เพื่อให้ผู้เรียนสร้างนิสัยในการเรียนรู้ด้วยการแสวงหาความรู้ รู้จักคิด รู้จักวิเคราะห์ และการค้นพบคำตอบด้วยตนเองนั้น จะสำเร็จหรือไม่ หัวใจสำคัญอยู่ที่ครู เพราะครูเป็นผู้มีบทบาทหน้าที่ในการจัดกระบวนการเรียนการสอน ให้เกิดกระบวนการเรียนรู้ และส่งเสริมผู้เรียนให้เกิดการเรียนรู้

4.3 ประเด็นวิสัยทัศน์ร่วม นักศึกษามีความพึงพอใจที่ได้เข้าเรียนในสาขาวิชาที่เรียนอยู่ของคณะศึกษาศาสตร์ มีความยินดีที่จะประกอบวิชาชีพครู และมีความภูมิใจและรักสถาบันที่เรียน ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากคณะศึกษาศาสตร์มีหลายสาขาวิชา ให้ผู้เข้าศึกษาได้เลือกในสาขาวิชาที่ตนเองรักและมีความถนัด รวมทั้งได้จัดกิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้ต่าง ๆ เพื่อให้บัณฑิตมีคุณภาพ มีความรอบรู้ในวิชาชีพครู อันเป็นภารกิจหลักของคณะศึกษาศาสตร์ในการจัดการศึกษา เพื่อให้ผลิตบัณฑิตให้มีคุณภาพ เป็นผู้นำทางวิชาการ มีความรู้ความสามารถในวิชาชีพ มีคุณธรรมจริยธรรม และทักษะทางสังคมที่พึงประสงค์ ในการนี้คณะศึกษาศาสตร์ได้ปรับปรุงหลักสูตรในปีการศึกษา 2547 ให้เป็นหลักสูตรผลิตครู หลักสูตร 5 ปี และหลักสูตรบุคลากรทางการศึกษา หลักสูตร 4 ปี สำหรับผู้ที่ต้องการประกอบอาชีพครูจะเลือกศึกษาหลักสูตร 5 ปี ที่มีการฝึกประสบการณ์การสอน 1 ปี ส่วนผู้ที่ต้องการเป็นบุคลากรทางการศึกษาจะเลือกศึกษาหลักสูตร 4 ปี ที่มีการประสบการณ์วิชาชีพ 1 ภาคการศึกษา นักศึกษาส่วนใหญ่เลือกศึกษาในคณะศึกษาศาสตร์เป็นอันดับหนึ่ง โดยไม่เคยสอบข้ามมหาวิทยาลัยใดมาก่อน จึงทำให้นักศึกษามีความพอใจและรักสถาบัน เมื่อสำเร็จการศึกษาแล้วจะไปประกอบวิชาชีพครู

4.4 ประเด็นการเรียนรู้ร่วมกัน นักศึกษาเข้าร่วมสนทนาในกลุ่มเพื่อน ๆ อย่างสม่ำเสมอ เพื่อสร้างความสัมพันธ์อันดีต่อกัน และยอมรับว่าเพื่อนทุกคนสามารถ

เป็นเพื่อนร่วมทีม ได้เรียนรู้จากการปฏิบัติงานอย่างเป็นกันเองในกลุ่มเพื่อน และสามารถยืดหยุ่นความคิดเห็นของตนเอง เมื่อเข้าใจและยอมรับความคิดเห็นของเพื่อน ซึ่งสอดคล้องกับการพัฒนาจิตใจตามแนวพัฒนาศักยภาพของคน ที่มีความมุ่งหมายและสามารถนำมาใช้เป็นตัวบ่งชี้ผลการพัฒนาจิตใจอย่าง ครบถ้วน 3 ด้าน คือ 1) พัฒนาให้คนเก่งมีปัญญา ใฝ่รู้ รู้จักคิด 2) พัฒนาให้เป็นคนดี มีเมตตา กรุณา สามัคคี มีระเบียบวินัย มีความเป็นประชาธิปไตย และ 3) พัฒนาให้เป็นคนมีความสุขสามัคคีสงบเยือกเย็น แจ่มใสร่าเริง พอใจในสิ่งที่มี และยินดีในสิ่งที่ทำ (สุมล อมรวิวัฒน์, 2549) อีกทั้ง สอดคล้องกับการจัดการเรียนการสอนของคณะศึกษาศาสตร์ ที่ให้ผู้เรียนได้ค้นคว้าหาความรู้ด้วยตนเอง ฝึกการทำงานเป็นกลุ่มร่วมคิดร่วมทำร่วมแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ซึ่งจะช่วยให้เกิดการเรียนรู้และทักษะกระบวนการต่าง ๆ

4.5 ประเด็นการคิดอย่างเป็นระบบ นักศึกษามีความคิดถึงความรับผิดชอบในงานที่ตนเองต้องทำร่วมกับเพื่อน ๆ เสมอ มีความรู้สึกละเอียดใจเมื่องานในส่วนที่ตนรับผิดชอบไม่เสร็จทันเวลา อีกทั้ง มีความเห็นด้วยว่างานกลุ่มจะสำเร็จได้ ถ้างานที่ตนเองรับผิดชอบเสร็จ แสดงให้เห็นว่า นักศึกษาคณะศึกษาศาสตร์มีความคิดความเข้าใจระบบการทำงานกลุ่ม ที่ทุกคนต้องมีความรับผิดชอบร่วมกัน เมื่อได้กระจายงานให้แก่คนแยกย้ายไปทำกัน สุดท้ายต้องนำงานของแต่ละคนมารวมเป็นชิ้นงานที่สมบูรณ์ ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดการเรียนรู้ทางปัญญาสังคมของ Bendura (สมโภชน์ เอี่ยมสุภาษิต, 2549) ที่เชื่อว่าคนส่วนใหญ่สามารถเรียนรู้โดยการกำกับตนเอง เป็นการควบคุมความคิด ความรู้สึก และการกระทำของตนเอง อีกทั้ง การจัดการเรียนการสอนในรายวิชาของคณะศึกษาศาสตร์ส่วนใหญ่จะใช้หลักการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ที่ปฏิบัติได้จริง การเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม การเรียนรู้แบบโครงการ และการเรียนรู้แบบร่วมมือ ผลงานและกิจกรรมต่างๆ ที่ปรากฏ จะเป็นทั้งรายบุคคลและรายกลุ่ม ผู้เรียนได้ฝึกทักษะกระบวนการกลุ่ม อันเป็นพื้นฐานของการดำรงชีวิตในสังคมอย่างเป็นสุข

5. จัดลำดับความต้องการพัฒนาพฤติกรรมการณ์วินัยในการเรียนรู้ นักศึกษาคณะศึกษาศาสตร์ มีความต้องการพัฒนาตนเองในการเรียนรู้เรียงตามลำดับ 5 ประการ ดังนี้ 1) การพัฒนาความรู้แห่งตน 2) การคิดอย่างเป็นระบบ 3) แบบแผนความคิด 4) การเรียนรู้ร่วมกัน และ 5) การมีวิสัยทัศน์ร่วม จากความต้องการดังกล่าว แสดงให้เห็นว่า นักศึกษามีความต้องการพัฒนาตนเองก่อนแล้ว จึงจะพัฒนาองค์กรต่อไป สอดคล้องตามบทบาทของคณะ-ศึกษาศาสตร์ที่เป็นสถาบันผลิตนักศึกษาออกไปประกอบวิชาชีพครู ในหลักการทางสังคมผู้ที่เป็นครูต้องมีวินัยในตนเองเป็นสำคัญ อันสอดคล้องกับหลักการของเชงกีที่กล่าวว่า พฤติกรรมการณ์วินัยพื้นฐาน 5 ประการ คือ ความรอบรู้แห่งตน การคิดอย่างเป็นระบบ และแบบแผนความคิด เป็นพฤติกรรมการณ์เรียนรู้ที่จะเปลี่ยนแปลงตนเองหรือการมีวินัยระดับบุคคล ส่วนพฤติกรรม 2 ประการหลัง ได้แก่ การเรียนรู้ร่วมกัน และการมีวิสัยทัศน์ร่วม เป็นการเรียนรู้ที่จะเปลี่ยนแปลงองค์กรหรือวินัยระดับทีม

ข้อเสนอแนะ

ผลจากการวิจัย สามารถเสนอแนะให้อาจารย์ผู้สอนและคณะศึกษาศาสตร์ ควรดำเนินการต่อไปนี้

สำหรับอาจารย์ผู้สอน

1. ควรสร้างค่านิยมให้นักศึกษาพยายามทบทวนเนื้อหาวิชาก่อนและหลังการเรียนทุกครั้ง
2. ควรสร้างความกระตือรือร้นให้นักศึกษาหยิบหนังสือเรียนขึ้นมาอ่าน
3. ควรสร้างความตระหนักให้นักศึกษาชั้นปีที่ 2 ขึ้นไปมีพฤติกรรมการณ์วินัยในการเรียนรู้ อย่างต่อเนื่องสม่ำเสมอจนจบหลักสูตร
4. ควรฝึกทักษะการคิดให้ผู้เรียนด้วยการจัดกิจกรรมในวิชาเรียน เพื่อพัฒนากระบวนการคิดอย่างเป็นระบบ โดยเฉพาะนักศึกษาที่เรียนสายวิทยาศาสตร์ และนักศึกษาที่เรียนในหลักสูตรการผลิตครู 5 ปี

5. ควรจัดกิจกรรมเสวนาแลกเปลี่ยนความคิดเห็นและประสบการณ์ที่เกี่ยวข้องกับเนื้อหาในรายวิชาที่เรียนอย่างสม่ำเสมอ

สำหรับคณะศึกษาศาสตร์

1. ควรจัดกิจกรรมเสริมความรู้ที่เกี่ยวข้องกับวิชาชีพครู ให้นักศึกษาทุกชั้นปีสามารถเข้าร่วมกิจกรรมได้ เช่น เทคนิคการสอนใหม่ ๆ การฝึกทักษะการสอน การฝึกทักษะการคิด กระบวนการแก้ปัญหา เป็นต้น
  2. ควรจัดกิจกรรมเชิงปฏิบัติที่เป็นประโยชน์แก่สังคม เช่น การออกค่ายทำกิจกรรม สร้างคุณประโยชน์แก่โรงเรียน การจัดนิทรรศการการเรียนการสอนสัญจรตามโรงเรียนต่าง ๆ
  3. พัฒนาบุคลิกภาพ มารยาทการเข้าสังคม ความเชื่อมั่นในตนเอง และอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับวิชาชีพครู ให้แก่นักศึกษา
  4. ปลูกฝังให้นักศึกษารักและเชื่อมั่นในวิชาชีพครูร่วมกัน และสร้างทัศนคติที่ดีต่อการเป็นครู โดยให้นักศึกษามีส่วนร่วมในการวางแผนจัดกิจกรรม การวางแผนการเรียนการสอน เป็นต้น
  5. สร้างสังคมแห่งการเรียนรู้ให้เกิดขึ้นในคณะศึกษาศาสตร์ และรวมพลังกันเป็นหนึ่งเดียวมีความสามารถในการแข่งขันกับคณะอื่น ๆ หรือสถาบันอื่น ๆ ได้
- ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป
1. ควรศึกษาพฤติกรรมการณ์วินัยในการเรียนรู้ของนักศึกษาคณะอื่น ๆ เพื่อให้ได้ข้อมูลมาศึกษาเปรียบเทียบ
  2. ควรศึกษารูปแบบการสร้างพฤติกรรมการณ์วินัยในการเรียนรู้ที่ยั่งยืนให้นักศึกษามหาวิทยาลัย เพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาผู้เรียนให้ศึกษาสำเร็จตามหลักสูตร โดยมีพฤติกรรมที่ดีต่อตนเองและสังคม
  3. ควรศึกษาอิทธิพลของการจูงใจในการสร้างพฤติกรรมการณ์วินัยในการเรียนรู้ของนักศึกษาแต่ละสาขาวิชาแบบเจาะลึก เพื่อให้ได้ข้อมูลที่แท้จริงนำไปเป็นแนวทางในการวางแผนการเรียนการสอน

เอกสารอ้างอิง

- จิราภา เต็งไตรรัตน์ และคณะ. (2547). *จิตวิทยาทั่วไป*. (พิมพ์ครั้งที่ 4). กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- ทีศนา แชมมณี. (2546). *รูปแบบการเรียนการสอนทางเลือกที่หลากหลาย*. (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ธีระ รุญเจริญ. (2545). *รายงานการวิจัยเรื่องสภาพและปัญหาการบริหารและการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานของสถานศึกษาในประเทศไทย*. กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ.
- พนม พงษ์ไพบูลย์. (2543). *หัวใจการปฏิรูปการศึกษา*. (ออนไลน์). มีที่: <http://www.moe.go.th/Webpanom>. สืบค้นเมื่อ: [3 พฤศจิกายน 2548]
- มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์. (2547). *คู่มือการศึกษาระดับปริญญาตรี 2547*. บัตตานี: มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตบัตตานี.
- วีระพล อมรปิยะฤกษ์. (2546). *การศึกษาการรับรู้ความเป็นองค์กรเรียนรู้ของครูในสถาบันการอาชีวศึกษา กรุงเทพมหานคร 1*. วิทยานิพนธ์ ครุศาสตรอุตสาหกรรมมหาบัณฑิต สาขาวิชา การบริหารอาชีวศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง. (สำเนา).
- วีระวัฒน์ บันนิตามัย. (2544). *การพัฒนาองค์การแห่งการเรียนรู้*. (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ: เอ็กซ์เปอร์เนท.
- สถิต วงศ์สุวรรณ. (2544). *การพัฒนาบุคลิกภาพ*. (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ: รวมสาส์น.
- สมโภชน์ เอี่ยมสุภาษิต. (2549). *ทฤษฎีและเทคนิคการปรับพฤติกรรม*. (พิมพ์ครั้งที่ 5). กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สุมล อมรวิวัฒน์. (2549). *บทบาทของสถาบันการศึกษาต่อการพัฒนาจิตใจ*. นนทบุรี: โรงพิมพ์เจริญผล.
- Cronbach, Lee J. (1990). *Essential of Psychological Testing*. (5th ed). New York: Harper Collins Publishers.
- Senge, Peter M. (1990). *ความหมายวินัย* (ออนไลน์). มีที่: <http://eclassnet.kku.ac.th/ed-office>. สืบค้นเมื่อ: [6 มิถุนายน 2549].